

EURIPIDÉSZ BARLANGJA

Lapunk is beszámolt nemrégiben arról, hogy a Szalamisz szigetén három éve ásató francia kutatócsoport kétséget kizáró bizonyítékot talált arra, hogy Euripidész barlangjára bukkant.

Hat betű

A sziget legdélibb csücskében lévő Peristeria egyik barlangjában egy úgynevezett szküphoszra: fekete mázas, kétfülű talpas pohárra leltek, amelyre kívülről Euripidész nevének első hat betűjét vésték. Ez volt az utolsó bizonyítéka annak, hogy megtalálták azt az ókori forrásokban említett barlangot, ahová a Kr. e. V. században élt híres drámaíró visszavonult tragédiáit megírni. A római Aulu-Gelle híres *Noctes Atticae* (Attikai éjszakák) című munkájában megemlékezik arról, hogy a II. században meglátogatta Euripidész barlangját. Akkoriban, a kései ókorban az athéniaiak még emlékeztek arra, melyik volt a drámaíró barlangja, s az utazóknak, valamint az Athénban tanuló idegeneknek mint nevezetes látványosságot mutogatták. Egyébként a forrásokból kiderül, hogy a barlang bejárata a tenger felé nyílt, és igen „kellemetlen, sőt borzasztó” helynek látszott. A rejtékhely nyílása

most mintegy 100 méterrel az egyébként igen szép peristeriai öböl felett van. A barlang, amely 20 percenti járóföldre esik a tengerparttól, 47 méter hosszú, és több alacsony és sok oszlopos teremre tagolódik.

Az ásatások során fény derült arra, hogy a barlangot a neolitikum végétől (Kr. e. 5300–Kr. e. 4500) egészen a frankok görögországi hódításaig (XIII–XIV. század) többféle célra használták. A neolitikumban például laktak benne, a késő mükénéi korban (Kr. e. XIV–XIII. század) temetkezésre használták, Euripidész ide vonult el az emberek elől, a római korban kultuszhely volt, a frankok pedig ide menekültek.

A számos újkőkori lelet között van egy fehér márvány női szoborcsonka is, találtak számtalan talpaspohár-töredéket a mükénéi korból, és sok egyéb kerámiatöredéket, vázákat, sőt gyöngyöket, ékszereket is. A római korból vázák, kupák, mécsesek, szobrocskátöredékek, gyöngysorok, nyakláncok, függők kerültek elő egy valódi, harminckilenc darabos ezüst-kincslelet társaságában, amely 260 körül készülhetett.

A régészek által IV C-D-nek elnevezett teremben megtalálták Euripi-

dész poharát. Noha ehhez hasonló tárgyakra bukkantak athéni lelőhelyeken is, s azok a Kr. e. V. századból valók, Euripidész poharát mégis később, a hellenisztikus vagy a római korban készíthették. Erre utal a felirat dedikációs jellege, ilyesmivel ugyanis abban a korban látták el a tárgyakat.

Kultuszpohár

A poharat a szalamiszi „utókor” által Euripidész dicsőségére bemutatott olyasféle hőskultusszal kell kapcsolatba hoznunk, amilyent Szophoklész tiszteletére is bemutattak Athénban. Az ásatást vezető régész, *Yannos Lolos* szerint a konstantinápolyi régészeti múzeumban őriznek egy reliefet, amely szintén egyfajta Euripidész-kultuszra utalhat. Azon a költő egy Dionüszosz-szobor és egy, a Tudást megszemélyesítő nőalak között ül.

A barlang formája, belső tere és hangulata megegyezik azzal, amit az ókori források Euripidész barlangjáról írtak. Ez az egyetlen olyan hely, amelyről biztosan tudjuk: az ókorban kifejezetten arra használták, hogy megihlessen egy művészt, és nagy művek születésének helye legyen.

J. Zs.

EURIPIDÉSZ
POHARÁT
A BARLANGBAN
TALÁLTÁK MEG

